

УДК: 355/359.07

DOI: 10.33099/2311-7249/2026-55-1-65-73

ГУЛАК Юрій Степанович,

кандидат військових наук, доцент,
Національний університет оборони України, Київ, Україна,
<https://orcid.org/0000-0003-1186-1562>

СИДОРКІН Павло Григорович,

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
Київ, Україна,
<https://orcid.org/0000-0003-2374-1402>

МЕТОД ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНОСТІ СИСТЕМИ СКРИТОГО УПРАВЛІННЯ ВІЙСЬКАМИ (СИЛАМИ) ВИМОГАМ ПОЛІТИК БЕЗПЕКИ НАТО (NATO SECURITY POLICY C-M(2002)49)

Метою статті є розроблення методу оцінювання відповідності системи скритого управління військами (силами) вимогам Політик безпеки НАТО (NATO Security Policy C-M(2002)49) на основі загального показника оцінювання відповідності та визначити вагові коефіцієнти впливу часткових показників відповідності на загальний результат оцінювання.

Методи дослідження: системний аналіз, експертні оцінки, метод порівняльного аналізу, метод статистичного аналізу. Зазначений методологічний підхід дав змогу належно оцінити порядок імплементації Політик безпеки НАТО (NATO Security Policy C-M(2002)49) в систему скритого управління військами (силами).

Отримані результати дослідження. Розроблено метод оцінювання відповідності системи скритого управління військами (силами) вимогам Політик безпеки НАТО (NATO Security Policy C-M(2002)49) на основі визначеного загального показника оцінювання відповідності. Наведено показники для оцінювання порядку імплементації: ступінь досягнення мети закону, витрачений час на отримання належного результату, обсяг організаційних і матеріальних витрат, тенденція до скорочення правопорушень, рівень договірної дисципліни, оцінка населенням результатів дії закону. Для кожного часткового показника відповідності розраховано свій ваговий коефіцієнт впливу на загальний показник відповідності. Наведено алгоритм оцінювання відповідності системи скритого управління військами (силами) вимогам Політик безпеки НАТО.

Елементи наукової новизни. Запропоновано використовувати загальний показник відповідності системи скритого управління військами (силами) вимогам Політики. Для кожного часткового показника визначено порядок його розрахунку за відповідними параметрами. Перелік таких параметрів не є вичерпним. Чим більша кількість цих параметрів, тим репрезентативнішим є значення часткового показника відповідності.

Теоретичне та практичне значення викладеного у статті. Метод оцінювання відповідності системи скритого управління військами (силами) вимогам політик безпеки НАТО (NATO Security Policy C-M(2002)49) сприяє розвитку теорії безпеки інформації, впроваджуючи міжнародні стандарти НАТО та Європейського Союзу в контексті національної оборони України. Це дає змогу створити уніфіковану систему оцінювання системи скритого управління військами (силами) та адаптувати підходи до оцінювання останньої з урахуванням сучасних загроз і специфіки оперативного середовища.

Ключові слова: імплементація, скрите управління військами, Політики безпеки НАТО, оцінка відповідності, критерії, показник відповідності, параметр відповідності, ваговий коефіцієнт.

Вступ

Національна інформаційна сфера України перебуває в стані активного становлення, гармонійного включення у глобальний інформаційний простір. Вплив на формування національного інформаційного законодавства будуть здійснювати існуючі у світі тенденції і традиції. Разом із цим закритість питань щодо охорони державної таємниці призвела до збереження в основі системи скритого управління військами (силами) застарілих підходів радянського зразка. Такі підходи втратили ефективність і не відповідають сучасним викликам, що суттєво вплинуло на принципи скритого управління військами (силами).

Функціонування структури сумісності для

класифікованої інформації НАТО та доступу до неї, встановлення основних принципів і стандартів безпеки класифікованої інформації НАТО, які мають використовуватися країнами-членами, цивільними та військовими органами Північноатлантичного альянсу та відсутність в Україні програм безпеки, національних органів безпеки, що мають забезпечити виконання вказаних вимог, невідповідність національних інформаційно-комунікаційних систем вимогам і стандартам НАТО зумовлює виникнення невідповідності системи скритого управління військами (силами) в операціях сил оборони України вимогам Політики безпеки НАТО (NATO Security Policy C-M(2002)49).

Імплементация військових стандартів армій держав-членів НАТО в Міністерстві оборони України (далі – МО України), Збройних Силах України (далі – ЗС України) та інших складових сил оборони (далі – СО), наближення їх розвитку до принципів і стандартів, прийнятих в арміях розвинутих держав-членів НАТО є пріоритетним завданням.

Постановка проблеми. Запровадження стандартів НАТО передбачає проведення комплексу заходів, що передбачає прийняття рішення на застосування (імплементацию) у МО України, ЗС України та інших складових СО відповідних положень (норм, вимог), розроблення на його основі відповідного акту законодавства чи нормативного документа (внесення відповідних змін та/чи доповнень до чинного документа), надання йому чинності в установленому порядку і його застосування у повсякденній діяльності у МО України, ЗС України та інших складових СО. Отже, цінність та ефективність євроатлантичних стандартів забезпечується передусім їх імплементациєю в національне законодавство України [1].

Розвиток спроможностей є домінуючим підходом стандартизації НАТО, що реалізується через нарощування (вдосконалення) необхідних їх базових складових. За таким підходом потрібного ефекту можна досягти завдяки оцінюванню порядку імплементациі стандартів (політик) НАТО в національне законодавство, особливо це стосується тих питань, які не підлягають оприлюдненню, а саме охорони державної таємниці [1; 3–5]. Закритість питань щодо охорони державної таємниці призвела до збереження у своїй основі засад побудови та функціонування застарілого механізму в системі скритого управління військ (сил) (далі – СУВ(с)), який втратив свою ефективність і перестав відповідати сучасним викликам, що суттєво вплинули на принципи СУВ(с).

Аналіз останніх досліджень і публікацій присвячених питанню імплементациі стандартів НАТО у сфері оборони у національне законодавство свідчить про необхідність актуалізації та вдосконалення такого оцінювання з урахуванням сьогодення, зумовлених широкомасштабним вторгненням РФ. Поширеним підходом до оцінювання законодавства є певне уявлення про його дієвість, результативність, здатність забезпечити досягнення відповідної соціальної мети (цілі) [2]. Отже, щоб оцінити законодавство, слід чітко уявляти очікувані наслідки дії конкретного закону або конкретної норми права, щоб мати можливість зіставити з ними фактично досягнутий результат.

Для виявлення змін в об'єкті правового регулювання і встановлення, що ці зміни відбулись завдяки дії саме цього закону, слід добре уявляти цілі, для досягнення яких закон був прийнятий. Адже, відповідно до [6; 7], тільки мета конкретної норми є критерієм її оцінки, наприклад, ефективності. Але не в усіх законах безпосередньо в тексті вказані його завдання, через що важко визначити й мету його прийняття. У таких випадках той, хто здійснює оцінювання, виявляє справжнє призначення закону на власний розсуд. Якщо мета закону очевидна, то результат його дії можна визначити і критерієм для

оцінювання буде мета правової норми. У деяких випадках мету окремої правової норми, всього закону досить важко визначити. Тому мета не завжди є відповідним критерієм для оцінювання закону. В таких випадках, на думку розробників концепції ефективності правової норми [6–8], вихід полягає у пошуку узагальнюючих, найпоширеніших у правознавстві юридичних явищ, які відповідно до конкретної норми можна було б розбити на точніші складові елементи [2].

Такі юридичні явища отримали назву операційних визначень. *Операційне визначення* – це не просто конкретизація якогось поняття, а така його інтерпретація, яка емпірично спостерігається і вимірюється. За рівнем узагальнення, операційні визначення можна поділити на дві категорії: критерій-ознаки і критерій-еталони.

Метою статті є розроблення методу оцінювання відповідності системи скритого управління військами (силами) вимогам Політик безпеки НАТО (NATO Security Policy C-M(2002)49) на основі загального показника оцінювання відповідності та визначити вагові коефіцієнти впливу часткових показників відповідності на загальний результат оцінювання.

Виклад основного матеріалу дослідження

Проведення оцінювання порядку імплементациі Політик безпеки НАТО (NATO Security Policy C-M(2002)49) (далі – Політики) в систему СУВ(с) передбачає перевірку стану їх імплементациі у розрізі розділів Політик та підготовку, з урахуванням отриманих результатів, проекту Національної програми імплементациі законодавства України до права Європейського Союзу (acquis EC).

Оцінювання має проводитися з дотриманням принципів, що передбачають [2]:

орієнтованість на результат – підготовка пропозицій щодо приведення нормативно-правового регулювання системи СУВ(с) у відповідність з Політиками;

ефективність – мінімізація кількості документів та процедурних дій, що вимагаються для оперативної імплементациі Політик у відповідній сфері;

релевантність – проведення оцінювання поточних редакцій Політик у відповідній сфері.

Критерій-ознака – це не просто термін або абстракція, а операційне визначення, яке доповнюється та конкретизується за допомогою певних показників [2]. Показниками можуть бути різні відсоткові розрахункові співвідношення, коефіцієнти, а також понятійні визначення, висновки (зокрема, «великий», «середній», «малий»). Чим більше кількість показників, тим репрезентативнішими можуть бути результати оцінювання правової норми. До переліку показників доцільно віднести:

ступінь досягнення мети закону;
час, витрачений на отримання належного результату;

обсяг організаційних і матеріальних витрат;
тенденція до скорочення правопорушень;
рівень договірної дисципліни;

оцінка населенням результатів дії закону.

Дія правової норми не може розглядатись у відриві від тих механізмів, які її створюють, а потім і реалізують у дійсності. Ось чому організаційний аспект оцінювання норми має важливе наукове і практичне значення. Цей аспект безпосередньо пов'язаний із соціальним: у разі повної відповідності норми існуючим суспільним відносинам за змістом, але за відсутності необхідних організаційних умов її здійснення, наприклад, ефективність такої норми може виявитись невисокою.

Тому, у визначенні умов оцінювання права необхідно використовувати системний підхід, тобто мати на увазі, що оцінювання порядку імплементації правових норм залежить від усіх складових елементів порядку. В даному випадку, до складових порядку імплементації Політик в систему СУВ(с) є:

нормативно-правове регулювання;

структура управління;

особова безпека;

фізична безпека;

безпека інформації;

безпека інформаційно-комунікаційних систем.

Кожний елемент порядку імплементації має те чи інше значення для нормальної імплементації Політик і може виступати ще й як певна умова оцінки порядку імплементації. Однак, міра значимості кожного елемента нерівноцінна – серед них можуть бути більш важливі й менш важливі щодо впровадження норм Політики. Порядок імплементації Політик у систему СУВ(с) передбачає реформування системи СУВ(с) відповідно до вимог цих Політик, тому для оцінювання результату виконання порядку можна запровадити загальний показник відповідності системи СУВ(с) вимогам Політики $P_{відповідності}$. Значення такого показника наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Лінгвістична шкала оцінки показника відповідності системи скритого управління військами вимогам Політики безпеки НАТО

Зміст значення показника відповідності (лінгвістична оцінка)	Математичне значення лінгвістичної оцінки	Діапазон оцінки
Незадовільний показник	0,1	0–0,2
Низький показник	0,3	0,21–0,4
Задовільний показник	0,5	0,41–0,6
Середній показник	0,7	0,61–0,8
Високий показник	0,9	0,81–0,99
Повна відповідність	1	1

Оскільки порядок імплементації Політик у систему СУВ(с) складається із зазначених вище елементів то показник $P_{відповідності}$ визначається, як середньозважене значення складових наступним виразом:

$$P_{відповідності} = \sum_{i=1}^n W_i \times P_i \quad (1)$$

де P_i – значення окремої складової показника відповідності;

W_i – ваговий коефіцієнт окремої складової показника відповідності;

n – кількість складових показника відповідності.

Кожен показник P_i визначається параметрами за які відповідає визначений показник та розраховується за виразом:

$$P_i = \frac{\sum_{i=1}^n l_i}{n} \quad (2)$$

де l_i – значення окремого параметру показника відповідності.

Складові показника $P_{відповідності}$ наведені на рис. 1.

Рисунок 1 – Складові показника відповідності системи скритого управління військами вимогам Політик безпеки НАТО

Кожен показник P_i визначається параметрами за які відповідає певний показник кожен параметр показника P_i оцінюється або в 0 балів, або в 1 бал [9] за такими критеріями:

1. Якщо зміст норми регулювання системи СУВ(с) відповідає змісту встановленого параметра показника P_i (стовпчик «Зміст параметра» табл. 2), то в колонці «Бали» табл. 2 проставляється 1 бал.

2. Якщо зміст норми регулювання системи СУВ(с) не відповідає змісту встановленого параметра

показника P_i (стовпчик «Зміст параметра» табл. 2), то в колонці «Бали» табл. 2 проставляється 0 балів;

3. Якщо в стовпчику «Зміст параметра» табл. 2 зазначено, що «норма відсутня» в колонці «Бали» табл. 2 проставляється 0 балів.

Оскільки часткові показники наведені на рис. 1 мають нерівномірний вплив на остаточне значення показника $P_{відповідності}$ потрібно визначити ваговий коефіцієнт впливу для кожного часткового показника P_i .

Таблиця 2

Відображення оцінки параметрів показника P_i

№	Параметр	Джерело норми	Зміст параметру	Документ, в якому має міститись норма	Бали
1.	Створено Національний орган безпеки, відповідальний за безпеку класифікованої інформації НАТО	Кожна держава-член НАТО організує Національний орган безпеки, відповідальний за безпеку класифікованої інформації НАТО (п.7.1.1 Додаток «В» С-М(2002)49)	Державою-членом НАТО відповідним законодавчим актом визначено Національний орган безпеки	Закон України	1
2.	Визначено вимоги до зон безпеки, де обробляється і зберігається інформація зі ступенем класифікації NATO CONFIDENTIAL і вище	Зони, де обробляється і зберігається інформація зі ступенем класифікації NC і вище мають організовуватися та структуруватися, щоб відповідати такому (п.8 Додаток «D» С-М(2002)49)	Під час обстеження фізичного середовища аналізуються наявність елементів комунікацій, систем життєзабезпечення і зв'язку, що мають вихід за межі контрольованої зони	Нормативний документ із технічного захисту інформації	0
3.	Встановлено термін «ВОНЕМІА» який є позначкою, що застосовується до спеціальної категорії інформації, пов'язаної або отриманої за результатами проведення технічної розвідки з каналів зв'язку (COMINT)	Термін «ВОНЕМІА» є позначкою, що застосовується до спеціальної категорії інформації, пов'язаної або отриманої за результатами проведення технічної розвідки з каналів зв'язку (COMINT) (п.13 Додаток «E» С-М(2002)49)	Норма відсутня		0
Всього					1

Одним із підходів до визначення вагових коефіцієнтів важливості, що порівнюються на основі матриці попарних порівнянь, є метод Сааті. Цей підхід оформився в цілий розділ теорії прийняття рішень за наявності одного критерію, а також декількох критеріїв і отримав найменування методу аналізу ієрархій (далі – МАІ) [10]. Сьогодні МАІ використовується в теорії та практиці багатокритеріального вибору. Для реалізації МАІ експертами формується матриця попарних порівнянь:

$$A = \begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1m} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2m} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ a_{m1} & a_{m2} & \dots & a_{mm} \end{bmatrix}. \quad (3)$$

У розгорнутій формі вираз (3) може бути записаний через множину:

$$\begin{cases} a_{11}\omega_1 + a_{12}\omega_2 + \dots + a_{1m}\omega_m = 0 \\ a_{21}\omega_1 + a_{22}\omega_2 + \dots + a_{2m}\omega_m = 0 \\ \dots \quad \dots \quad \dots \quad \dots \\ a_{m1}\omega_1 + a_{m2}\omega_2 + \dots + a_{mm}\omega_m = 0 \end{cases} \quad (4)$$

А шуканий вектор вагових коефіцієнтів $\omega = (\omega_1, \omega_2, \dots, \omega_m)^T$ визначається як власний вектор цієї матриці, що відповідає максимальному власному значенню. Згідно з МАІ, матриця попарних порівнянь має володіти такими властивостями:

всі елементи матриці А додатні $a_{ij} > 0$ для всіх номерів $j = 1, 2, \dots, m$;

матриця А обернено симетрична $a_{ij} = 1/a_{ji}$ для всіх

номерів. Зокрема, $a_{ij} = 1$;

матриця A сумісна, тобто рівність $a_{ij} = a_{ik} a_{kj}$ має місце для всіх номерів $j, k = 1, 2, \dots, m$ (матриця називається узгодженою, якщо думки експерта або дані є логічно послідовними);

число m є максимальним власним значенням матриці A і для деякого єдиного (нормованого) вектор-стовпця $\omega = (\omega_1, \omega_2, \dots, \omega_m)^T$ з додатними компонентами виконується рівність $A\omega = m\omega$.

Першим кроком у визначенні вагового коефіцієнту впливу для кожного часткового показника P_i є проведення попарних порівнянь впливу часткових показників один на одного. Для порівняння обрано $n=6$ показників відповідності системи СУВ(с) (рис. 1) $P_{ПА}, P_{СУ}, P_{ОБ}, P_{ФБ}, P_{БІ}, P_{БІКС}$. Результат попарних порівнянь вказаних часткових показників занесено до квадратної матриці порівнянь розміром 6×6 (табл. 3).

Таблиця 3

Матриця попарних порівнянь показників відповідності

P_i	$P_{ПА}$	$P_{СУ}$	$P_{ОБ}$	$P_{ФБ}$	$P_{БІ}$	$P_{БІКС}$
$P_{ПА}$	1	1	1	1	1	1
$P_{СУ}$	0	1	1	1	1	1
$P_{ОБ}$	0	0	1	1	1	1
$P_{ФБ}$	0	0	0	1	1	1
$P_{БІ}$	0	0	0	0	1	1
$P_{БІКС}$	0	0	0	0	1	1

Елемент a_{ij} матриці є мірою впливу A_i на A_j . Таким чином, i -й рядок матриці показує вплив A_i , а інший $(n-1)$ та на сам себе. Міра впливу визначається експертом та матиме значення 0 якщо A_i не впливає на A_j і значення 1 – якщо A_i впливає на A_j .

Наступний крок полягає в отриманні вектора пріоритетів по матриці попарних порівнянь (табл. 3). З математичного погляду, цей крок зводиться до визначення головного власного вектора $\vec{V}_i$ вихідної матриці попарних порівнянь (табл. 3), який після нормалізації стає вектором пріоритетів $\bar{\omega}_i$.

Головний власний вектор V_i розраховується як середнє арифметичне значення i -го рядка матриці попарних порівнянь (табл. 3). Вектор пріоритетів $\bar{\omega}_i$ розраховується як нормоване значення головного власного вектора $\vec{V}_i$ за виразом:

$$\bar{\omega}_i = \frac{\vec{V}_i}{\sum_{i=1}^n \vec{V}_i} \quad (5)$$

Таблиця 4

Матриця попарних порівнянь показників відповідності з векторами пріоритетів

P_i	$P_{ПА}$	$P_{СУ}$	$P_{ОБ}$	$P_{ФБ}$	$P_{БІ}$	$P_{БІКС}$	$\vec{V}_i$	$\bar{\omega}_i$
$P_{ПА}$	1	1	1	1	1	1	1	0,27
$P_{ПА}$	0	1	1	1	1	1	0,8333	0,23
$P_{ПА}$	0	0	1	1	1	1	0,6666	0,18
$P_{ПА}$	0	0	0	1	1	1	0,5	0,14
$P_{ПА}$	0	0	0	0	1	1	0,3333	0,09
$P_{ПА}$	0	0	0	0	1	1	0,3333	0,09
							$\sum_{i=1}^n \vec{V}_i$	3,6665

Значення вагового коефіцієнту для кожного показника відповідності P_i є значенням векторів

пріоритетів $\bar{\omega}_i$ (табл. 4), наведені в табл. 5.

Таблиця 5

Значення вагових коефіцієнтів показників відповідності P_i

Частковий показник відповідності P_i	Значення вагового коефіцієнту W_i
Показник відповідності нормативно-правового регулювання $P_{ПА}$	0,27
Показник відповідності структури управління $P_{СУ}$	0,23
Показник відповідності особової безпеки $P_{ОБ}$	0,18
Показник відповідності фізичної безпеки $P_{ФБ}$	0,14
Показник відповідності безпеки інформації $P_{БІ}$	0,09
Показник відповідності безпеки інформаційно-комунікаційних систем $P_{БІКС}$	0,09

На основі вже визначеного підходу до оцінювання відповідності СУВ(с) вимогам Політик безпеки НАТО визначено алгоритм оцінювання відповідності

означеної системи відповідним вимогам названих Політик, що наведений на рис. 2.

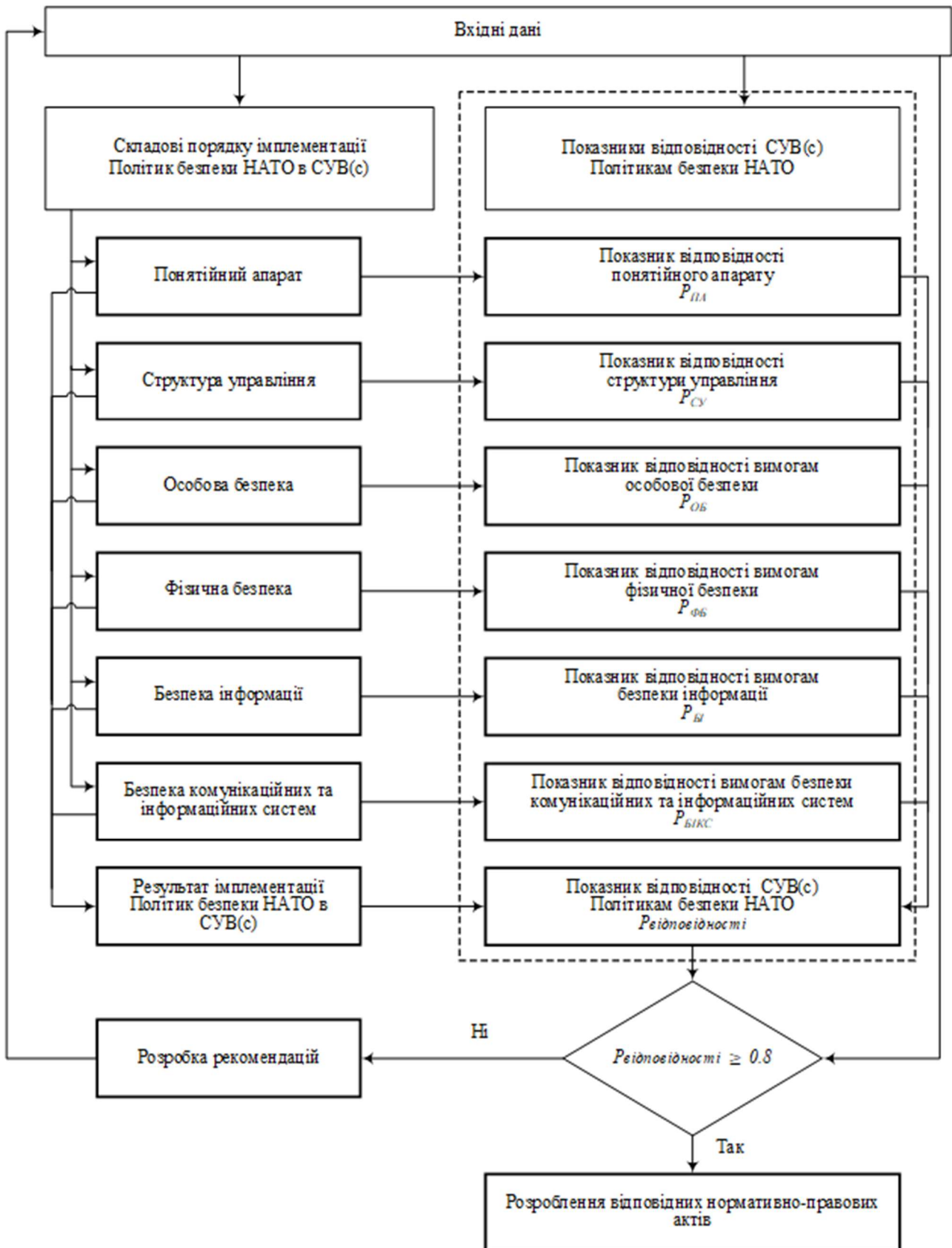

Рисунок 2 – Алгоритм оцінювання відповідності системи скритого управління військ (сил) вимогам Політик безпеки НАТО

Отже, запропоновано метод проведення оцінювання порядку імплементації Політик безпеки НАТО (NATO Security Policy C-M(2002)49) в систему скритого управління військами. Як показник досягнення мети розроблення такого порядку обрано показник відповідності $P_{\text{відповідності}}$ системи СУВс вимогам Політики безпеки НАТО, який, в свою чергу, складається із часткових показників відповідності складових порядку імплементації. Для кожного часткового показника визначено порядок його розрахунку за відповідними параметрами. Перелік таких параметрів не є вичерпним, чим більша кількість таких параметрів, тим репрезентативнішим є значення часткового показника відповідності. Оскільки складові порядку імплементації залежні одне від одного і впливають на кінцевий результат імплементації Політик безпеки НАТО, то для кожного часткового показника відповідності розраховано свій ваговий коефіцієнт впливу на загальний показник відповідності $p_{\text{відповідності}}$.

Висновки

Результати проведеного наукового дослідження підтвердили досягнення поставленої мети щодо розроблення методу оцінювання відповідності системи скритого управління військами (силами) вимогам Політик безпеки НАТО (NATO Security Policy C-M(2002)49). Запропонований метод забезпечує імплементацію міжнародних нормативно-правових актів у національне законодавство України завдяки перенесенню відповідних правових норм із європейського законодавства до національного. Така імплементація здійснюється через притаманні їй правові механізми і засоби, а у разі їх відсутності або несумісності з об'єктами апроксимації – із використанням запозичених або новостворених правових інструментів, спрямованих на впровадження уніфікованих міжнародних стандартів у національне право.

Теоретична значущість дослідження зводиться до створення нового науково-методичного підходу оцінювання відповідності системи скритого управління військами (силами) вимогам Політик безпеки НАТО (NATO Security Policy C-M(2002)49). Запропонований порядок впровадження змін до

нормативно-правового регулювання системи скритого управління військами (силами) розкриває покроковий хід імплементації Політик безпеки НАТО.

Наведений метод надає комплексний порядок визначення та систематизації механізмів імплементації Політик безпеки НАТО в систему скритого управління військами (силами) у контексті забезпечення результативності та підвищення ефективності функціонування цієї системи. Порядок містить пропозиції, що стосуються методології та практики розроблення і застосування впроваджених (змінених) законодавчих (нормативних) актів, що регулюють створення та функціонування системи скритого управління військами (силами) в операціях Збройних Сил України.

Перспективними напрямками подальших досліджень слід вважати: аналіз практичного застосування алгоритму оцінювання відповідності системи скритого управління військами (силами) вимогам Політик безпеки НАТО для визначення досягнення поставлених цілей по імплементації інших міжнародних нормативно-правових актів в законодавство України. Формування та реалізацію єдиної державної політики із забезпечення захисту національних інтересів від загроз в сфері безпеки інформації, прийняття відповідних законодавчих актів та зміна існуючих, координація діяльності органів державної влади із забезпечення інформаційної безпеки послідовно сприятимуть створенню української національної системи безпеки інформації у відповідності зі світовими стандартами в означеній сфері. Отримані результати створюють основу для подальших наукових розробок у сфері безпеки інформації та підвищення ефективності функціонування системи скритого управління військами (силами).

Конфлікт інтересів. Відсутній:

Фінансування. Фінансування дослідження не здійснювалося.

Доступність даних. Дослідження виконано з використанням виключно відкритих даних, доступних у публічних джерелах.

Використання засобів штучного інтелекту. Не використовувались.

Список бібліографічних посилань

1. Security within the North Atlantic Treaty Organization (NATO). Document C-M(2002)49 URL: [https://www.nbf.hu/docs/C-M\(2002\)49-REV1.pdf](https://www.nbf.hu/docs/C-M(2002)49-REV1.pdf) (accessed: 15 December 2025). 2. Про затвердження Порядку проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (acquis ЄС) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/189-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення 17.10.2024). 3. NATO standard AJP-6 allied joint doctrine for communication and information systems. Edition B. Version 1 APRIL 2024. URL: https://www.coemed.org/files/stanags/01_AJP/AJP-

[6_EDB_V1_E_2525.pdf](#) (accessed: 15 December 2025). 4. NATO standard AJP-3.10.2 allied joint doctrine for operations security and deception. Edition A Version 2 MARCH 2020. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/6422d0ba60a35e00120caf09/20230327-AJP_3_10_2_Ops_and_Deception-O.pdf (accessed: 15 December 2025). 5. North Atlantic Council. The NATO information management policy. Note by the Deputy Secretary General. Document C-M(2007)0118 Silence Procedure ends: 28 Jan 2008 18:00 URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2023/12/pdf/

[C-M_20070118_ENG_NHQP1614970.pdf](#) (accessed: 15 December 2025). 6. Бірченко Ю. І. Деякі критерії оцінки якості та ефективності нормативно-правових актів. *Наукові Записки*. 2004. Том 26. Юридичні науки. С. 9–13. 7. Кудрявцев В. Н., Никитинский В. И., Самошенко И. С., Глазырин В. В. Эфektivність правових норм. Москва : Юрид. лит., 1980. 280 с. 8. Бірченко Ю. І. Визначення поняття ефективності правових норм. *Наукові записки НаУКМА*. Київ : Видавничий дім «КМ Академія», 2001. Т. 19: Спеціальний випуск, Ч. 1. С. 200–204. 9. **Методологія оцінки рівня**

забезпечення доступу до публічної інформації суб'єктами владних повноважень. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/metodolohiya-otsinky-rivnya-zabezpechennya-dostupu-do-publichnoyi-informatsiyi-subyektamy-vladnykh-povnovazhen> (дата звернення 17.10.2024). 10. Медиковський М. О., Шуневич О. Б. Дослідження ефективності методів визначення вагових коефіцієнтів важливості. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2011. № 5. С. 176–182.

METHOD FOR ASSESSING THE COMPLIANCE OF THE HIDDEN MILITARY (FORCES) MANAGEMENT SYSTEM WITH NATO SECURITY POLICY REQUIREMENTS (NATO SECURITY POLICY C-M(2002)49)

HULAK Yurii, Candidate of Military Sciences, Associate Professor, National Defence University of Ukraine, Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-1186-1562>

SYDORKIN Pavlo, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute», Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-2374-1402>

Formulation of the problem in general. *Developing a method for assessing the compliance of a covert military command and control system with the requirements of the NATO Security Policy (NATO Security Policy C-M(2002)49) based on an overall compliance assessment index, and to determine the weighting factors for the impact of individual compliance indicators on the overall assessment result.*

Research methods: *system analysis, expert assessments, comparative analysis, and statistical analysis. The specified methodological approach enabled proper assessment of the procedure for implementing the NATO Security Policy (NATO Security Policy C-M(2002)49) within the system of covert command of troops (forces). An analysis of recent studies and publications on implementing NATO defence standards into national legislation indicates the need to update and improve this assessment, taking into account the current situation resulting from the large-scale invasion by the Russian Federation.*

Literature Review. *An analysis of recent research on the implementation of NATO standards into national defence legislation highlights the need to refine approaches to assessing its effectiveness, taking into account the conditions of full-scale war. It is argued that the key evaluation criterion is the purpose of legal norms; however, their vagueness or absence in legislation complicates the determination of effectiveness. In such cases, it is advisable to use operational definitions as a tool for empirical measurement, thereby allowing evaluation criteria to be specified through a system of indicators and benchmarks.*

Research Results. *A method has been developed to assess the compliance of the covert command and control system (forces) with the requirements of NATO Security Policy (NATO Security Policy C-M(2002)49) using defined general compliance assessment indicators. Indicators for assessing the implementation process are provided: the degree of achievement of the law's objectives, the time spent on obtaining the desired result, the amount of organisational and material costs, the trend towards reducing violations, the level of contractual discipline, and the population's assessment of the results of the law's implementation. For each partial compliance indicator, a weighting coefficient is calculated for its impact on the overall compliance indicator. An algorithm is provided to assess the compliance of the covert command-and-control system (forces) with NATO Security Policy requirements.*

Research Novelty. *It is proposed to use a general indicator of the system of covert control of troops (forces)' compliance with the requirements of the Policy. For each partial indicator, the procedure for calculating it is determined based on the relevant parameters. The list of such parameters is not exhaustive; the greater the number of these parameters, the more representative the partial compliance indicator's value is.*

Theoretical and practical significance. *The method for assessing the compliance of the covert command and control system (forces) with NATO security policy requirements (NATO Security Policy C-M(2002)49) contributes to the development of information security theory by introducing NATO and European Union international standards in the context of Ukraine's national defence. This enables the creation of a unified system for assessing the covert command and control system and for adapting its assessment approaches, taking into account current threats and the specifics of the operational environment.*

Conclusions and future work. *The results of the research confirmed the achievement of the objective to develop a method for assessing the compliance of the covert command and control system with the requirements of NATO Security Policy C-M(2002)49. The proposed method ensures the incorporation of international legal acts into Ukrainian national*

law by transposing relevant European norms into national law. Such implementation is carried out through its inherent legal mechanisms and means, and in the absence of such mechanisms or their incompatibility with the objects of approximation, through the use of borrowed or newly created legal instruments aimed at introducing unified international standards into national law. Promising areas for further research include: an analysis of the practical application of the algorithm for assessing the compliance of the covert military command and control system with NATO security policies, to determine whether the objectives set for implementing other international legal instruments into Ukrainian law have been achieved.

Keywords: implementation, covert military command, NATO Security Policy, compliance assessment, criteria, compliance indicator, compliance parameters, weighting factor.

References

- 1. Security within the North Atlantic Treaty Organization (NATO)** [online]. Document C-M(2002)49 . Available at: [https://www.nbf.hu/docs/C-M\(2002\)49-REV1.pdf](https://www.nbf.hu/docs/C-M(2002)49-REV1.pdf) [Accessed: 15 December 2025]. **2. On Approval of the Procedure for Conducting an Initial Assessment of the State of Implementation of European Union Acquis (EU acquis)** [online]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/189-2023-%D0%BF#Text> [Accessed: 17 October 2024]. **3. NATO standard AJP-6 allied joint doctrine for communication and information systems** [online]. Edition B. Version 1 APRIL 2024. Available at: https://www.coemed.org/files/stanags/01_AJP/AJP-6_EDB_V1_E_2525.pdf [Accessed: 15 December 2025]. **4. NATO standard AJP-3.10.2 allied joint doctrine for operations security and deception** [online]. Edition A Version 2 MARCH 2020. Available at: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/6422d0ba60a35e00120caf09/20230327-AJP_3_10_2_Ops_and_Deception-O.pdf [Accessed: 15 December 2025]. **5. North Atlantic Council. The NATO information management policy. Note by the Deputy Secretary General** [online]. Document C-M(2007)0118 Silence Procedure ends: 28 Jan 2008 18:00 Available at: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2023/12/pdf/C-M_2007_0118_ENG_NHQP1614970.pdf [Accessed: 15 December 2025]. **6. Birchenko, Y. I.**, (2004). Some criteria for assessing the quality and effectiveness of regulatory legal acts. *Naukovi Zapysky*. 26, Yurydychni nauky, 9-13. **7. Kudryavtsev, V. N., Nikitinsky, V. I., Samoshchenko, I. S., Glazyrin, V. V.**, (1980), The Effectiveness of Legal Norms. Moskva: Yurydychna literatura, 280 p. **8. Birchenko, Y. I.**, (2001), Definition of the concept of the effectiveness of legal norms. *Naukovi Zapysky*. 19, Yurydychni nauky, Kyiv : Vydavnychiy dim "KM Akademiia". 19: Spetsialnyi vypusk. 1, 200-204. **9. Methodology for assessing the level of access to public information by government entities** [online]. Available at: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/metodolohiya-otsinky-rivnya-zabezpechennya-dostupu-do-publichnoyi-informatsiyi-subyektamy-vladnykh-povnovazhen> [Accessed: 17 October 2024]. **10. Medykovskiy, N. O. and Shunevych, O. B.**, (2011). Study of the effectiveness of methods for determining weight coefficients of importance. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*. 5, 176-182.

Рукопис надійшов до редакції 02.02.2026
 Рукопис прийнято до друку після рецензування 30.03.2026
 Дата публікації 30.04.2026